



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД**  
**Рев2 2333/2020**  
**25.11.2020. године**  
**Београд**

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Миле Ранкић, адвокат из ..., против туженог ЈП ЕПС Београд, Огранак РБ „Колубара“, Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 259/20 од 14.05.2020. године, у седници одржаној 25.11.2020. године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 259/20 од 14.05.2020. године, тако што се одбија као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 424/2019 од 26.12.2019. године.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужени да тужиоцима на име трошкова ревизијског поступка исплати 70.000,00 динара у року од осам дана од дана достављања пресуде.

**Образложење**

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 424/2019 од 26.12.2019. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу АА из ... на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада у периоду од 01.05.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 146.108,39 динара, да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора у периоду од 01.05.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 28.602,69 динара, све у месечним износима и са законском каматом ближе одређеним овим ставом изреке, као и да за тужиоца на ове износе уплати надлежном Републичком Фонду за ПИО запослених доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу ББ из ... на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада у периоду од 01.06.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 127.712,75 динара, да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора у периоду од 01.06.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 21.820,94 динара, све у месечним износима и са законском каматом ближе одређеним овим ставом изреке, као и да за тужиоца на ове износе уплати надлежном Републичком Фонду за ПИО запослених доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом

трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка од 96.950,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима парничног поступка па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 259/20 од 14.05.2020. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда, па је одбијен тужбени захтев којим је тужилац АА из ... тражио да се обавеже тужени да му на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати укупно 146.108,39 динара за период од 01.05.2016. године до 30.09.2019. године у износима и са каматом ближе означеним у ставу првом изреке пресуде; да му на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора за период од 01.05.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 28.602,69 динара, у износима и са каматом ближе означеним у ставу првом изреке пресуде (очигледном грешком наведено у ставу „другом изреке“), као и да за тужиоца на појединачне износе изврши уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком Фонду за ПИО. Одбијен је тужбени захтев којим је тужилац ББ из ... тражио да се обавеже тужени да му на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада за период од 01.06.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 127.712,75 динара у износима и са каматом ближе означеним у ставу другом изреке пресуде (очигледном грешком наведено у ставу „трећем изреке“); да му на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора за период од 01.06.2016. године до 30.09.2019. године исплати укупно 21.820,94 динара у износима и са каматом ближе означеним у ставу другом изреке пресуде (очигледном грешком наведено у ставу „четвртм изреке“), као и да за тужиоца на ове износе уплати надлежном Републичком Фонду за ПИО запослених доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом другим изреке обавезан је тужилац АА из ... да туженом накнади трошкове другостепеног поступка од 26.588,00 динара, а тужилац ББ обавезан је да туженом накнади трошкове поступка од 25.581,00 динара. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог на неодређено време, па су у утуженом периоду сваки други дан обављали рад у времену од 07 до 19 часова, односно сваки други дан су радили по 12 часова. Организација рада код туженог је таква да тужилац мења другог запосленог на истом радном месту сваког другог дана, с тим што један дан ради од 07 до 19 часова, а други дан му је пауза и тако се циклус редовно понавља. Утврђено је да тужени приликом обрачуна и исплате зараде тужиоцима, зараду није увећавао по основу сменског рада за 8,9%, у смислу одредбе члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске

струке утврђено је да тужиоцу АА није исплаћена увећана зарада за рад у сменама у утуженом периоду од 146.108,39 динара, а тужиоцу ББ од 127.712,75 динара, као и да им није исплаћена увећана накнада зараде за време коришћења годишњег одмора за утужени период и то: тужиоцу АА од 28.602,69 динара, а тужиоцу ББ од 21.820,94 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужиоци радећи по напред описаном моделу остварили сменски рад и усвојио је тужбени захтев за исплату увећане зараде по том основу, са припадајућим доприносима, као тужбени захтев за исплату на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора. Међутим, по оцени другостепеног суда, рад тужилаца није сменски рад, због чега тужиоци немају право на исплату увећане зараде по том основу, нити им је причињена штета приликом обрачуна накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора у спорном периоду, због чега је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев.

Врховни касациони суд је нашао да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 108. став 1. тачка 2. и 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05,...32/13), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то: за рад ноћу и прековремени рад, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде - најмање 26% од основице, за прековремени рад – најмање 26% од основице, док је ставом 3. истог члана прописано да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду. Одредбом члана 114. став 1. истог закона прописано је да запослени има право на накнаду зараде у висини просечне зараде у претходних дванаест месеци у складу са општим актом и Уговором о раду, за време одсуствовања са рада за дане коришћења годишњег одмора.

Одредбом члана 7. став 2. тачка 2. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије („Сл. гласник РС“, бр. 15/15), прописано је да послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку раног времена, полазећи од следећег: на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад се организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, док је одредбом члана 38. став 1. тачка 4. прописано да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%.

Према директиви Европске уније 2003/88 – ЕС сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања, који може бити непрекидан или без прекида (континуиран или дисконтинуиран), изискујући потребу да радник ради у различито време током одређеног периода дању или ноћу, а турнус се у свом језичком значењу изједначава са сменским радом (пертурнум, по реду, редом). С обзиром да се под турнусом подразумева утврђен ред у коме више лица једно за другим обављају неки посао радећи наизменично и смењујући се, између ова два појма нема никакве разлике и представљају синониме. Директива Европске уније није извор

права али њена садржина помаже у тумачењу појма сменског рада који наши закони не садрже.

Имајући у виду утврђене чињенице да тужени тужиоцима није извршио увећање зараде према наведеним законским одредбама и одредбама Колективног уговора које су важиле у спорном периоду, да су тужиоци у утуженом периоду радили по моделу радног времена 12/36, Врховни касациони суд налази да је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату тражене разлике у заради по основу сменског рада, са припадајућим доприносима, као и на исплату на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора. По оцени Врховног касационог суда, када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу, ради се о сменском раду. Наиме, рад у сменама је рад који се непрекидно или са прекидима ради у најмање 2 смене, било дневне или ноћне, односно таква организација рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима у различито време током одређеног периода дана или ноћи. Како је у конкретном случају код оваквог режима рада постојао континуитет, те имајући у виду и чињеницу да је сменски рад признат у општем акту тужене (Посебни колективни уговор за Електропривреду Србије), што указује између осталог да рад са наведеним моделом радног времена представља сменски рад, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак првостепеног суда да тужиоци, у смислу одредбе члана 108. став 3. Закона о раду и члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије, имају право на увећану зраду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, као и право на новчану накнаду за време коришћења годишњег одмора у смислу одредбе члана 114. став 1. Закона о раду, у утуженом периоду, а правилно је првостепени суд обавезао туженог да за тужиоце изврши уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком Фонду за ПИО.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се обавезе тужени да тужиоцима исплати наведене накнаде, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду, одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, па им, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 70.000,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката од 18.000,00 динара на основу Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12) и трошкове судских такси на ревизију и одлуку по ревизији од 52.000,00 динара.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија  
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић